

Kimmo Kiljunen sd ym.

Lakialoite laiksi yksityisestä pysäköinnin valvontamaksusta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa esitetään säädettäväksi laki yksityisestä pysäköinnin valvontamaksusta. Aloitteen tarkoituksena on tuoda yksityinen pysäköinninvalvonta sääntelyn piiriin ja luoda sille selkeät lakisääteiset pelisäännöt ja raamit.

PERUSTELUT

Yksityistä pysäköinninvalvontaa harjoitetaan tällä hetkellä Suomessa laajasti. Toimintaa ei kuitenkaan säännellä lainsäädännössä, vaan oikeus periä maksuja pysäköinnin ehtojen rikkomisesta perustuu korkeimman oikeuden ratkaisuun, jossa korkein oikeus katsoi auton pysäköinnin muodostavan sopimussidonnaisuuden auton pysäköineen ja maanomistajan puolesta toimineen pysäköintiä ilmoittamiensa sopimusehtojen mukaisesti tarjoavan yrityksen välille. Tämän ratkaisun muodostama ennakkotapaus sekä siihen nojautuva oikeuskäytäntö ovat aukollisia ja tulkinnanvaraisia eivätkä muodosta riittävällä tavalla säänneltyä juridista pohjaa toiminnalle.

Lakialoitteessa ehdotettava yksityinen pysäköinnin valvontamaksu vastaisi juridisena ratkaisuna pitkälti Ruotsissa omaksuttua mallia, jota on sovellettu maassa vuodesta 1984. Oikeus periä maksua perustuisi suoraan lakiin eikä osapuolten väliseen sopimukseen. Valvontamaksua voitaisiin periä pysäköinnistä, joka rikkoo pysäköintitilaa tarjoavan yksityisen maanomistajan asettamia pysäköinnin ehtoja, tai pysäköinnistä, joka tapahtuu vastoin maanomistajan nimenomaisesti ilmoittamaa kieltoa. Laki olisi tyhjentävä niin, että muut kuin ehdotettavaan lakiin perustuvat maksuvaatimukset pysäköintioikeuden ehtojen tai nimenomaisen pysäköintikiellon rikkomisesta olisivat mitättömiä. Näin pyrittäisiin saamaan yksityinen pysäköinninvalvonta kokonaisuudessaan lain piiriin.

Valvontamaksu perustuisi ajoneuvon pysäköintiin. Tämän pysäköinnin perusteella voitaisiin periä valvontamaksu, mikäli se tapahtuu yksityisen maanomistajan maalla, jonka maanomistaja tai haltija ja näiden puolesta toimiva tarjoaa pysäköintioikeutta, vastoin pysäköinnille ilmoitettuja ehtoja. Vastaavasti valvontamaksu voidaan periä, jos yksityisesti omistetulle maalle pysäköidään vastoin nimenomaisesti ilmoitettua kieltoa. Maksun perimisen edellytyksenä on, että pysäköinnin ehdot tai pysäköintikielto on ilmoitettu selkeästi ja ymmärrettävästi kirjallisessa muodossa liikennemerkkeillä, kylteillä tai vastaavalla tavalla niin, että alueelle ajoneuvolla saapuneen voidaan olettaa olevan niistä tietoinen.

Lakialoite LA 23/2023 vp

Valvontamaksun perimisen olisi oltava olosuhteisiin nähden kohtuullista. Erikseen säädettäisiin, että pysäköinnin kannalta vähämerkityksisen ehdon rikkomisesta ei saa periä valvontamaksua. Sama pätee sellaisen ehdon rikkomiseen, joka koskee pysäköintioikeuden tai pysäköintiajan ilmoittamista tai todentamista ajoneuvossa, mikäli ajoneuvon pysäköinyt voi todentaa, että hän ei ole rikkonut pysäköinnin aikaa tai paikkaa koskevia ehtoja tai näitä vastaavia olennaisia ehtoja, vaan hänelle on ollut oikeus pysäköidä siten, kuin on pysäköinyt.

Ehdotetussa laissa säädettäisiin, että valvontamaksu kohdistuisi auton pysäköineeseen kuljettajaan. Sitä ei olisi mahdollista periä auton haltijalta pelkän hallinnan perusteella, mikäli hän ei ole itse pysäköinyt autoa pysäköinnin ehtojen tai pysäköintikiellon vastaisesti. Laissa säädettäisiin valvontamaksun sisällöllisistä vaatimuksista sekä sitä koskevasta perintämenettelystä. Siltä osin kuin ei muuta ole säädetty, noudatettaisiin yksityisoikeudellisia maksuja koskevia yleisiä sääntöjä ja menettelytapoja.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

yksityisestä pysäköinnin valvontamaksusta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään niistä perusteista ja menettelyistä, joita noudattaen pysäköintioikeutta tarjoava tai pysäköinnin jollain alueella kieltävä maanomistaja voi periä sanktioluonteisen maksun (*valvontamaksu*) ajoneuvon pysäköinnistä vastoin pysäköinnille asetettuja ehtoja tai kieltoa.

Valvontamaksua ei saa periä pysäköinnistä julkisella paikalla eikä teosta, josta on säädetty muun lain perusteella rangaistus.

Muu kuin tämän lain mukaisesti esitetty pysäköintioikeuden ehtojen tai pysäköintikiellon rikkomiseen perustuva yksityisoikeudellinen maksuvaatimus on mitätön.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *ajoneuvolla* ajoneuvolain (82/2021) 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettua maalla kulkevaa laitetta, joka ei kulje kiskoilla, sekä sotilasajoneuvolain (332/2023) 2 §:n 18 kohdassa tarkoitettua sotilasajoneuvoa;

Lakialoite LA 23/2023 vp

2) *pysäköinnillä* ajoneuvon seisottamista kuljettajineen tai ilman kuljettajaa, ei kuitenkaan lyhytaikaista ajoneuvon seisottamista siihen nousemista tai siitä poistumista taikka ajoneuvon kuormaamista tai kuorman purkamista varten;

3) *pysäköintioikeuden tarjoamisella* ajoneuvon pysäköintimahdollisuuden tarjoamista joko ennalta rajoittamattomalle ja määrittelemättömälle joukolla henkilöitä tai erikseen pysäköintiä koskevan pitempiaikaisen sopimuksen tehneille henkilöille joko vastiketta vastaan tai vastikkeetta;

4) *pysäköinnin ehdoilla* pysäköintioikeutta tarjoavan maanomistajan ilmoittamia esimerkiksi ajoneuvon sallitun pysäköinnin paikkaa, aikaa ja pysäköintitapaa koskevia ehtoja;

5) *ehtojen vastaisella pysäköinnillä* sellaista ajoneuvon pysäköintiä yksityisesti omistetulle alueelle, joka tapahtuu vastoin pysäköintioikeutta tarjoavan maanomistajan pysäköinnille asettamia ehtoja tai nimenomaisesti ilmoitettua kieltoa;

6) *valvontamaksulla* maanomistajan tai tämän puolesta toimivan perimää ehtojen vastaiseen pysäköintiin perustuvaa määrältään kiinteää kertaluontoista maksua, joka ei perustu ehtojen vastaisesta pysäköinnistä aiheutuneeseen todelliseen vahinkoon.

Mitä tässä laissa säädetään maanomistajasta, sovelletaan myös siihen, jolla hallinnan tai sopimuksen perusteella on oikeus myöntää lupa pysäköidä alueella tai kieltää pysäköinti, sekä heidän puolestaan toimiviin.

3 §

Valvontamaksu

Maanomistaja tai hänen valtuuttamansa voi periä valvontamaksun, mikäli ajoneuvo on pysäköity vastoin maanomistajan asettamia pysäköintiä koskevia ehtoja tai kieltoja.

Pysäköinnin ehtojen on oltava kohtuullisia ja helposti ymmärrettäviä. Ehtojen vastaisesta pysäköinnistä voidaan periä valvontamaksu vain, jos pysäköintikielto tai pysäköinnin ehdot mukaan luettuna mahdollisuus valvontamaksun perimiseen on liikennemerkeillä tai vastaavalla tavalla ilmoitettu selkeästi ja ymmärrettävästi niin, että jokaisen alueelle ajoneuvolla saapuvan voidaan katsoa olevan niistä tietoinen.

Mikäli rikottu ehto on pysäköinnin ja valvomisen tarkoitukseen nähden ilmeisen vähämerkityksinen, ei sen rikkomisesta saa periä valvontamaksua.

Pysäköintiajan tai pysäköintioikeuden ilmaisemiseen käytettävän apuvälineen tai muun pysäköinnin valvontaan liittyvän menettelyllisen ehdon laiminlyönnistä ei saa periä valvontamaksua, mikäli ajoneuvon kuljettaja voi osoittaa, ettei hän muuten ole rikkonut pysäköinnin ehtoja.

4 §

Valvontamaksun määrä

Valvontamaksu ei saa olla korkeampi kuin se pysäköintivirhemaksu, joka pysäköinninvalvonnasta annetun lain (727/2011) 3 §:n tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella voitaisiin kyseisessä kunnassa tai sen kyseisessä osassa määrätä.

Yksittäisestä jatkuvasta ehtojen vastaisesta pysäköinnistä saadaan periä enintään kolme valvontamaksua. Uutta valvontamaksua ei saa periä ennen kuin on kulunut vuorokausi edellisen maksun perimisestä.

Lakialoite LA 23/2023 vp

Ehtojen vastaisesta pysäköinnistä ei voida periä muita yksityisoikeudellisia maksuja kuin tässä laissa säädetty valvontamaksu. Mikäli ehtojen vastaisella pysäköinnillä on aiheutettu vahingonkorvauslain (412/1974) mukaisesti korvattavaa vahinkoa, voidaan valvontamaksun perimisen sijaan kuitenkin hakea korvausta vahingonkorvauslain perusteella.

5 §

Vastuu valvontamaksusta

Valvontamaksusta vastaa ajoneuvon ehtojen vastaisesti pysäköinyt kuljettaja.

Valvontamaksua koskevia vaatimuksia ei voi esittää pelkästään ehtojen vastaisesti pysäköiden ajoneuvon omistuksen tai hallinnan perusteella.

6 §

Valvontamaksua koskevan vaatimuksen esittäminen

Valvontamaksun perimistä koskeva vaatimus annetaan henkilökohtaisesti ajoneuvon kuljettajalle tiedoksi kirjallisesti. Jollei kuljettajaa tavata, voidaan vaatimus antaa tiedoksi kiinnittämällä se ajoneuvon näkyvälle paikalle.

Jollei maksua koskevaa vaatimusta ole voitu antaa tiedoksi 1 momentissa tarkoitetulla tavalla tai jos maksua ei ole suoritettu siinä asetetussa maksuajassa, voidaan maksuvaatimus esittää kirjeitse. Valvontamaksun maksuajan on oltava vähintään 14 päivää.

Maksuvaatimus on esitettävä viimeistään kuukauden kuluttua sen perusteena olevan ehtojen vastaisen pysäköinnin tapahtumisesta.

7 §

Valvontamaksua koskevan vaatimuksen sisältö

Valvontamaksua koskevassa vaatimuksessa on mainittava:

- 1) valvontamaksuvaatimuksen esittäjän nimi sekä muut tarvittavat yksilöintitiedot;
- 2) kuljettajan ja ajoneuvon yksilöimiseksi tarvittavat tiedot;
- 3) ehtojen vastaisen pysäköinnin tekoaika ja -paikka, miltä osin pysäköinnin ehtoja tai kieltoa katsotaan rikotun sekä muut vaatimuksen perusteena olevan tapahtuman kuvaamiseksi tarvittavat tiedot;

- 4) valvontamaksun määrä, maksuaika ja muut maksamista varten tarvittavat tiedot;

- 5) valvontamaksun viivästymistä koskevat viivästyskorkoehdot; ja

- 6) valvontamaksua koskevan vaatimuksen päivämäärä ja kellonaika.

Valvontamaksua koskevassa vaatimuksessa on ilmoitettava tarvittavat yhteystiedot maksuvaatimusta koskevaa reklamaatiota sekä muita yhteydenottoja varten.

Lakialoite LA 23/2023 vp

8 §

Kanneaika

Valvontamaksun perimistä koskeva kanne on nostettava kahden vuoden kuluessa kanteen perusteena olevan ehtojen vastaisen pysäköinnin päättymispäivästä.

9 §

Valvontamaksusta luopuminen

Valvontamaksusta on luovuttava, jos sen periminen olisi ehtojen vastaisen pysäköinnin olosuhteet ja kuljettajan toiminta huomioiden kohtuutonta.

10 §

Pakkokeinot

Maanomistajan puolesta ammattimaisesti pysäköinnin ehtojen valvontaa suorittavaa elinkeinonharjoittajaa, joka rikkoo tämän lain säännöksiä, voidaan kieltää jatkamasta tällaista menettelyä tai uudistamasta sitä tai siihen rinnastettavaa menettelyä. Kieltoa on tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta.

Kielto voidaan perustellusta syystä kohdistaa myös 1 momentissa tarkoitetun elinkeinonharjoittajan palveluksessa olevaan tai muuhun, joka toimii elinkeinonharjoittajan lukuun.

11 §

Kiellon määrääminen

Markkinaoikeus määrää 11 §:ssä tarkoitetun kiellon. Markkinaoikeus voi antaa kiellon myös väliaikaisena, jolloin kielto on voimassa, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu.

Kuluttaja-asiassa kuluttaja-asiamies voi määrätä 11 §:ssä tarkoitetun kiellon ja asettaa sen tehosteeksi uhkasakon asiassa, joka ei ole lain soveltamisen kannalta tai muuten merkitykseltään huomattava. Kuluttaja-asiamiehen päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Se, johon kielto kohdistuu, voi saattaa päätöksen markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa siitä tiedon saatuaan. Muutoin päätös jää pysyväksi. Kiellon tehosteeksi asetetun uhkasakon tuomitsee maksettavaksi markkinaoikeus.

Kuluttaja-asiamies voi antaa kiellon väliaikaisena ja asettaa sen tehosteeksi uhkasakon siten kuin Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain (661/2012) 10 §:n 3 ja 4 momentissa säädetään.

Markkinaoikeudesta ja asian käsittelystä siinä säädetään lisäksi erikseen.

12 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lakialoite LA 23/2023 vp

Lakialoite LA 23/2023 vp

Helsingissä 30.11.2023

Kimmo Kiljunen sd
Anna-Kristiina Mikkonen sd
Veijo Niemi ps
Hilkka Kemppi kesk
Jouni Ovaska kesk
Eveliina Heinäluoma sd
Jukka Kopra kok
Tuomas Kettunen kesk
Saku Nikkanen sd
Sari Tanus kd
Juho Eerola ps
Mika Poutala kd
Juha Mäenpää ps
Riitta Mäkinen sd
Juha Viitala sd
Anders Norrback r
Jorma Piisinen ps
Mikko Lundén ps
Kaisa Garedeu ps
Oskari Valtola kok
Ville Väyrynen kok
Pia Hiltunen sd
Aino-Kaisa Pekonen vas
Johanna Ojala-Niemelä sd
Suna Kymäläinen sd
Antti Kaikkonen kesk
Maria Guzenina sd
Ilmari Nurminen sd
Eeva-Johanna Eloranta sd
Mika Kari sd
Atte Kaleva kok
Sebastian Tynkkynen ps
Jussi Saramo vas
Johannes Koskinen sd
Ville Vähämäki ps
Lotta Hamari sd
Johan Kvarnström sd
Nasima Razmyar sd
Pekka Aittakumpu kesk
Ville Skinnari sd
Timo Heinonen kok
Rami Lehtinen ps
Mikko Polvinen ps
Tomi Immonen ps

Lakialoite LA 23/2023 vp

Sara Seppänen ps
Jaana Strandman ps
Teemu Keskiarja ps
Jari Koskela ps
Mauri Peltokangas ps
Mira Nieminen ps
Timo Vornanen ps
Paula Werning sd
Tuula Haatainen sd
Timo Furuholm vas
Joakim Vigelius ps
Ville Merinen sd
Krista Kiuru sd
Lauri Lyly sd
Jani Kokko sd
Helena Marttila sd
Sami Savio ps
Marko Asell sd
Niina Malm sd
Aki Lindén sd
Matias Mäkynen sd
Joonas Räsänen sd
Tuula Väättäinen sd
Piritta Rantanen sd
Kim Berg sd
Seppo Eskelinen sd
Pekka Haavisto vihr
Mikko Savola kesk
Jari Ronkainen ps
Anne Rintamäki ps
Harry Harkimo liik
Sheikki Laakso ps
Onni Rostila ps
Ari Koponen ps
Päivi Räsänen kd
Ritva Elomaa ps
Jani Mäkelä ps
Arja Juvonen ps
Hannu Hoskonen kesk
Anne Kalmari kesk
Krista Mikkonen vihr
Vilhelm Junnila ps
Pia Viitanen sd
Hanna Holopainen vihr
Eerikki Viljanen kesk
Hanna-Leena Mattila kesk

Lakialoite LA 23/2023 vp

Katri Kulmuni kesk
Eeva Kalli kesk
Markus Lohi kesk
Minja Koskela vas
Antti Kangas ps
Mai Kivelä vas
Laura Meriluoto vas
Laura Huhtasaari ps
Minna Reijonen ps
Sanna Antikainen ps
Henrik Wickström r
Petri Honkonen kesk
Mikko Ollikainen r
Joakim Strand r
Eemeli Peltonen sd
Pinja Perholehto sd
Timo Suhonen sd
Fatim Diarra vihr
Olga Oinas-Panuma kesk
Vesa Kallio kesk
Veronika Honkasalo vas
Heikki Autto kok
Markku Siponen kesk
Merja Kyllönen vas